

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ն Ե Ր

Տարեկան 8 Ձր.
Վեցամսեայ 4 Ձր.

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

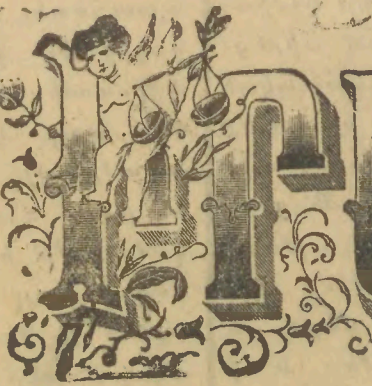
Տարեկան 10 Ձր.
Վեցամսեայ 5 Ձր.

ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2. Տօյ.
Վեցամսեայ 1. Տօյ.

Կ Ա Ն Խ Ի Կ

ԵՐԱՆՈՒՅՄԱՆ ՏՈՂԸ
20 ՄԵՆ.



ԺԱՐԱՐԱՐՈՒՄ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն ԵՒ Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱՐՈՒՄ ԱՄԷՆ ՇԱՐԱԹ ՕՐԵՐ

rev. Père G. Kalemkarian
tengasce № 4
Michitaris
Vienne

Հ Ա Ս Ց Է

Rédaction du Journal

« a v o u n k »

Varna

Редакция на

Вѣстникъ

«Нравникъ»

Варна

Գրութիւնք եւ տպութիւնք

ԱՐԱՐԻՈՑ ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Հա՛ Դիտի գահակալութեան ի վեր ըս-
կըսած եւ հետզհետէ սուր կերպարանք
առած Արարիոյ ինքնավարութեան
խնդիրը այսօր Օսմանեան Բաղլամին
առջեւ դրուեցաւ պաշտօնապէս արար
երեսփոխաններու ձեռքով:
Նախորդ եպարգոս Հիւսէյին Հիւսի
փաշա համոզուած էր թէ Արարներուն
աստիճան մը զոհանցում եթէ չը արուի
պետութեան գլուխը խաղաղ չպիտի
մնայ երկրին անհատկութեան հո-
գայում եւ նիւթական ու բարոյական
զարգացումը ապահովելու կենսական
գործին նուիրուելու համար. եւ ան-
այս համոզումով պաշտօնական կանգնած
էր Արարիոյ ինքնավարական կազմա-
կերպութեան մը տալու զաղափարին:
Քանի որ Հիւսի փաշա ինք անձամբ
Արարիոյ մէջ պաշտօն վարած եւ
այդ եզրակացութեան հասած էր զի.
տակցօրէն, ամէն բան մօտէն եւ ան-
ձամբ չօշակեցնելու զնոյնը:
Բայց ժեռ-թիւրքերու շօշկեռ-
թիւնը եւ թաւրթիոյ բոլոր ազգերը
ձուլելու եւ որ մը թրքացնելու խորհրդին
ծառայող Հիւսի Հիւսի փաշայի
այնքան հեռատես ու խոհեմ ծրագրին
դէմ, եւ անոնք թաւաթ պէյը ներ-
քին գործող նախարարութեան կոչե-
լով, ջուրը ձգեցին Եւսէյի մասնակի
ինքնավարութեան տալու ծրագրի, եւ
թաւաթ պէյ Օսմ. բաղլամին մէջ
ինքնահաւան շնչոտելով իր վրայ առաւ
Արարիոյ զսպելու խաղաղեցնելու գոր-
ծին աւելորդ պատասխանատուութիւնը:
Այսպէսով Պոլսոյ մէջ պահ մը կար-
ծուեցաւ թէ թաւաթ պէյի քաղաքա-
կանութիւնը յաջող արդիւնքի մը պի-
տի հասնիլ: Դեռ որ մէկ կողմէն Ա-
րարիոյ մէջ Օսմանեան զօրաց ուժը
կաւեցնէին եւ միւս կողմէ պաշտօնա-
կան հեռագրիներով մեծաւ մասամբ
սուտ ու չինձու, արաբ ցեղերու եւ
ցեղապետներու հաւատարմութիւն յայ-
տնելու եւ զինելու ըլլալու լուրեր կը
տարածէին:
Սակայն վերջ ի վերջոյ հասկցուեցաւ
թէ արաբ ցեղերէն եւ ոչ մին իր ինք-
նավարութեան պահանջէն ետ չէ կե-
ցած եւ ոչ ալ պարտութիւն կրած.
այլ ընդհանրապէս Օսմանեան զօրաց
կորուստը եւ քանձին մագումը մեծ
հրած է սուանք զբաւան օգուտ մը
ձեռք բերելու: Այլեւս Արարները ի-
րենց մայր երկրին մէջ ինքզինքնին
այնչափ զօրաւոր զգալ սկսան որ Օսմ.
բաղլամին մէջ գտնուած արաբ Մէ-
պուսները Մանուտ Նէտիմ, Էս-Սէ-
յիս Հիւսէյին, Սէյիտ-Ահմէտ վերջին
օրերս համալսականութեան ունեցան կա-
ռավարութեան ներկայացնելու «բա-
րենդուգուններու ծրագիր» մը. որ ու-

րիշ բան չէ, բայց եթէ Արարիոյ կա-
տարեալ ինքնավարութեան պահանջ մը
Ահա այդ ծրագրի կարեւոր կէտերը.
1) Իմամ Եսանայի հետ զաշնակցութիւն
կնքել. (զաշնակցութիւն կնքելու կը
հապնա՞ք որ երկու անկախ կամ
ինքնավար պետութեանց միջեւ կը
կնքուի):
2) Միւսթիւններու ընտրութիւնը
յանձնել տեղական բնակչութեան. (որ
ըսել է Պոլսոյ Շէյխուլ իսլամէն ան-
կախ):
3) Արարիոյ եւեւ մտական գործերու
հսկողութիւնը յանձնել տեղական
բարձրերու եւ լեզուին ծանօթ
անձերու:
4) Տեղական ցեղապետներէ ընտրել
քաղաքապետ եւ կառավարիչ:
5) Նկատելով որ Արարիոյ սահման-
ներուն մէջ ոչ մահմէտականներ չը-
կան, հոն մտցնել չէրաթի գործա-
դրութիւնը եւ հաստատել անկախ վճ-
ռաբեկ դատարան:
6) Կազմակերպել հաշտարար յանձ-
նախումբ մը, որ հարկ եղած առեւ
խաղաղութիւն հաստատել վաշկատու
ցեղերու եւ Պէտէվիներու միջեւ:
7) Կազմակերպել տեղական մար-
մին մը արաբական ազգային տարա-
գործի:
8) Բոլոր յետեւալ տուրքերը ջնջել:
9) Ջնջել տասնորդի (աշար) տուրքը,
ինչպէս նաեւ միւս բոլոր տուրքերը,
բացի հանրային պարտքի բաժինէն եւ
ոչխարաց տուրքէն:
Տեսնենք արաբ երեսփոխաններու
այս յանդուգն ծրագիրը ժեռ-թիւր-
քերու կողմէ ի՞նչ ընդունելութեան պի-
տի արժանանայ: Թ. Գ.

ՄԻԹԻՆԿԱՆԵՐԸ ԵԿԵՂԵՆԵՐՈՒՄ ՄԷՋ ԱՐ Գ Ի Լ ՈՒ Ա Մ

Վեհ, Հայրապետը գրած է Պատրիար-
քարան թէ այլ եւս վերջնորդի եւ
ղեկներուն մէջ միթիւններու գումար-
ման, որք սահմանադրութեան առա-
ջին շրջանին մէջ երկրին կրած փոփո-
խութիւնը, եղբայրութիւնը, սէրն եւ
հաւատարմութիւնը ընդհանրացնելու
կ'ծառայէին եւ իբր այն կարեւոր դեր
մը կրնային կատարել. բայց յորմէ հե-
տէ անձնական վրէժանդութիւններու,
քաղաքական անխոհեմ փոխմտերու եւ
վէճերու առիթ կուտան, Եկեղեցին չի
կրնար ապագայ ըլլալ այսպիսի ա-
րաբներու, հետեւաբար լաւ կ'ըլլայ
որ միթիւնները գումարութիւն տարբեր
վայրերու մէջ, որիչ հաւաքման տե-
ղերու մէջ:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԿՈՆԴԱԿ (1) ՎԵՀԱՓԱՌ Տ. ՄԱՏԹԷՈՍԻ Բ.Ի ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ՄԱՏԹԷՈՍ Գառնայեցի Բարձր-
տոսի եւ անհատական կամօքն
Աստուծոյ եպիսկոպոսապետ եւ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ Ամենայն Հայոց,
Տայրապոյն Պատրիարք Խաւազ-
գակաւ անխաւեմար Արարոյ
Արարատեան առաքելական
Մայր. Եկեղեցոյ սրբոյ կարգ
դիկէ ԷՄԻՆԱՄԻ:

Շնորհազորդ Կաթողիկոսի Կի-
լիկիոյ Տեառն Սահակայ, Կաթո-
ղիկոսութեան Աղթամարայ, Պա-
տրիարքութեան սրբոյ Երուսա-
ղէմի եւ Ամենապատիւ Պատրիար-
քի Հայոց Տեառն Եղիշեայ Արք
եպիսկոպոսի, Գերապատիւ առաջ-
նորդաց, արքեպիսկոպոսաց, ե-
պիսկոպոսաց, վանահարց, միա-
բանական ուխտից, բարեշնորհ
քահանայից սարկաւազաց եւ դպ-
րաց, կրթական բարեգործական,
արհեստագիտական եւ որբախնամ
եւ այլ ամենայն բարեպաշտական
հաստատութեանց եւ համօրէն ըստ
կարգի եւ ըստ աստիճանի հայազն
պատուական ժողովրդոց սփռելոց
ընդ երեսս երկրի՝ արանց եւ կա-
նանց, ծերոց եւ տղայոց հարա-
զատ որդւոյ Մօրս Լուսոյ Կաթո-
ղիկէ Սրբոյ Էջմիածնի ողջոյն եւ
օրհնութիւն ի Քրիստոս Յիսուս:

Շնորհ, սէր, խնդութիւն եւ
խաղաղութիւն ամենակալին Աս-
տուծոյ բազմացի ի ձեզ՝ յուսա-
ժընունդ որդւոց առաքելական
ուղղափառ Եկեղեցոյ մերոյ Հա-
յաստանեայց, որ հիմնեալն է յա-
ռաշին Լուսաւորչացն մերոց՝ սըր-
բոց առաքելոցն Թադէոսի եւ Բար-
թողիմէոսի եւ ի սրբոյ հօրէ մեր-
մէ Գրիգորէ երկրորդ Լուսաւորչէ

(1) Սոյ կոնդակը, ինչպէս թուակա-
նէն կերելի, նորընտիր Հայրապետը
պատրաստած էր արդէն անցած տարի
սեպտեմբերի 24ին (Հ. Տ.). բայց գոյ-
նըզդոյն մեղաններով եւ զարդանկար-
ներով չբեղօրէն ապագրուելու համար
Պետրոսեւրդ յանձնարարուած լինելով
ուշացեր էր ցարդ հրատարակութիւնը
եւ դեռ նոր զրկուած է Եկեղեցիները
կարդացուելու եւ պարբերական մա-
մուլին հաղորդուելու համար ԽՄԲ.

Հայաստանեայց, որոյ գլուխն է
Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս:

Յետ Հայրապետական ողջունիս
եւ օրհնութեան յայտառնեմք սի-
րեցեալ եղբարց մերոց եւ որդ-
ւոց ի Տէր եթէ՛ ազգն Հայոց՝
հոգեւորականք եւ աշխարհիկք ի
ձեռն պատգամաւորաց համազ-
գային ժողովոյ գումարելոյ յա-
ռաջում աւուր ամենայն նոյեմ-
բերի անցելոյն ամի ի Մայր
Տաճարի Սրբոյ Էջմիածնի ընտրե-
աց եւ կոչեաց զիս ի պաշտօն Մայ-
րապոյն Պատրիարք Կաթողիկոսի
ամենայն Հայոց, Թէպէտեւ պար-
տասեալ քառասնամեայ ուղղափա-
նեկեղեցական պաշտամամբ իրաւ-
ունք էր իմ այլ եւս դադարել եւ
կալ ի հանգստեան, սակայն իբրեւ
ուխտագիր պաշտօնեայ Եկեղեց-
ոյ եւ ազգի հարկ ի վերայ կայր
յսկամայ իսկ յարգել զմիհամու
կամա ազգի եւ Եկեղեցոյ Հայոց,
ուստի ի զօրութիւն Տեառն ա-
պաստան եւ յուսալիր, զի ամե-
նայն հոգեւորականք, յօտկաբար
եւ միաբանական Ուխտ Մայր Ա-
թոռոյ Սրբոյ Էջմիածնի աշակից
եւ վաստակակից ինձ եղիցին ի
կարի ծանոթաշատաւ յայտնիկ,
յուսալից մանաւանդ զի ի հոգե-
ւորական, ի վարչական, ի կրթա-
կան, ի տնտեսական եւ այլ հոգե-
ւորապատկան գործս Եկեղեցոյ
Հայաստանեայց իսկական իրա-
ւունք Հայրապետութեան ամե-
նայն Հայոց կացեան եւ մնացեան
անվթար եւ ի զօրութեան իւրեանց
ընկալայ զպաշտօն ծայրագոյն
Պատրիարք Կաթողիկոսի ամենայն
Հայոց եւ ողորմութեամբ Աստու-
ծոյ ընկալեալ եւ զհայրապետա-
կան զօժումն սուրբ յերեքստաս-
ներորդի ամենայն սեպտեմբերի
այսօր ամի՝ յաւուր տօնի Վերաց-
ման Սրբոյ Խաչին, արկի ձեռն
ի գործ:

Ըստ կարգի եւ ըստ աստիճանի
պատուական պաշտօնեայ եւ ժո-
ղովքի խորհուրդք եւ հոգաբար-
ձութիւնք եւ այլն Եկեղեցոյ մե-
րոյ եւ իկզի եւ ժողովուրդ Հայոց
սր ի սփիւռս աշխարհի ցրուեալ
գիտէ՛ք ապսքէն զի ազգն Հայոց
համօրէն կամի եւ ցանկայ միայն
պահել զգոյութիւն իւր եւ Եկեղ-

զեցու իւրոյ և զիրաւունս նորա Գիտէք, զի փափաքի վայելել զբարիս օրինաց և արդարութեան սակայն հակառակ ցանկութեան և բղձանացս այսոցիկ քանի՞ն ծանր պայմանք չուրջ զհօք պատեալ նեղեն և տուայտեն զկզգ մեր և զեկեղեցի Գիտէք և քաջ, զի ազգն Հայոց, ուստեք նորա և դատեք՝ որդիք քաջաբայնոց և գիւղականաց կամին խաղաղ կենք և անդորր մտք վաստակել յուսմունս և ի գիտութիւնս և զարգանալ ի նոսին և ի բարոյական դաստիարակութեան, սակայն նիւթական, ֆիզիքական և բարոյական հարստահարութիւնք բեկանեն զաշխատութիւնս նոցա և զվաստակ, և գոգցես ջանք և նպատակ հարստահարացն է զրկել իսպառ զորդիս Հայոց ի մտացն լուսաւորութենէ և ի բարոյիցն ազնուութենէ և ի կրօնիցն սրբութենէ ի մեծ միսս ժողովրդեան և Հայրենեաց:

Եւ արդ՝ ըստ պարտուց յաշխատման իմոյ՝ ի նկատ առեալ զայս կացութիւն տառապեալ Ազգիս և ի վերայ հասեալ իրացն հանգամանաց և զօրութեանց աշխարհի՝ յորդորեմ զձեզ զամենսին սիրով տառապակիր Ազգիս Հայոց, փութալիք լուսաւորել զմիտս ձեր և որդւոց ձերոց, խելամուտ լինել իսկական կացութեան Ազգին և եկեղեցւոյ Հայաստանեայց փութոյ պնդութեամբ ձեռն ի գործ արկէք զանեայն կրթական բարեգործական, զարհնատական և զայլ հաստատութիւնս, որպէս և զեկեղեցիս և զվսնօրայս Զպահել ի յարատեւ ի բարգաւաճ վիճակի փոյթ անձին ունիլիք զարգանալ ճշմարիտ իմաստութեամբ, զօրանալ ռադոյական և քրիստոնէական դաստիարակութեամբ և ամրաշառ հաստատուն կամք, և լինել ընտիր ընտիր որդիք Ազգի Հայոց և եկեղեցւոյ և բարի քաջաբացիք երկրին և Հայրենեաց:

Յորդորեմ զհամօրէն զոգիս իմ՝ զյաւէտ սիրեցեալս, զի որպէս մինչև ցայսօր՝ յոյնպէս չեւ յետ աշխարհի լիսաւոր տրօք իւրեանց յօժարակալ սատարեցեն հաստատութեանց այնոցիկ եւ կրթութեան որդւոց Ազգին և որ կարողքն ի ձէնջ լինիցին մեկեղեմս ամենայն վաստակաւորաց վասն Ազգի և եկեղեցւոյ:

Հրաւիրեմ զմեծատունս և զոր ընդ ամենայն երեսս երկրի սրբաւալ հայորդիս, փութացէ՛ք, մի խիթարեցէ՛ք և սփոփեցէ՛ք ի ձեռն ննօրինաց խողխողեւոյն զմեզ ցորդս Հայոց Ազանայի և Բերիսոյ որք ի տապնապս թըշուառութեան մատնեալք կան քաղցեալ, մերկ և անտուն փութացէ՛ք, առե՛ք առաւօտարտութեամբ ձերով հոսանել յօղորութիւն ուրցոյ այ եաց և հիւանդաց նոցիկ, և յանձնեմ զպիտոյս նոցա և զգարման Գիտաս:

Յի՛ք, զի որք բարեբարենն զուժարթ սրտի՛ զանուն և զյիշատակ իւրեանց թողուն անմահ և անմոռանալիս Յիշեցուցանեմ աստանօր և զբան Առաքելոյն եթէ՝ «Մեծատանց... պատուէր տալիք զբարի» զործել մեծանալ զործովք բարութեան, առատս, սիրունս և հաղորդս լինելու Ա. Տիմօթ. 2. 17 և 18:

Յորդորեմ զհամօրէն հոգեւորականս զժողովուրդ Հայոց, սիրով, անկեղծութեամբ և հաւատարմութեամբ կատարել զհպատակային պարտականութիւնս ձեր ըստ իրաւանց և արդարութեան և լինել միշտ օրինասէրս և կարգապահս ի բաց թողուլ և զգաղթականութիւն, զթափառելն յատարութիւն՝ զուտիչն և զաւերիչ կենաց ձերոց և ընտանեաց և որդւոց և Ազգին իսկ գլխովին, այլ արթնութեամբ, համերաշխ և խաղաղասէր ոգւով վաստակել ի կանոնաւորութիւն և ի բարգաւաճումն հայրենեաց և երկրին, որոց էք որդիք և քաջաբացիք: Ուստեք պնդու և զպատմութիւն և զօրէնս երկրին, զի պիտանիք են ձեզ յոյժ իրքե հպատակաց, և հարկաւորք ի յաջողութիւն զործոց ձեռաց ձերոց և աշխատութեան, ի հայթայթանս և ի խնամարկութիւն կենաց ձերոց և ընտանեաց և որդւոց:

Յորդորեմ զամուսնացեալս՝ զարս և զկանայս կեալ ընդ Վիմիհանս սիրով սրբութեան, համեստութեամբ և զսգաստ կենօք: Միաբան աշխատակցութեամբ բառնալ զհոգ ամուսնական կենաց և ըզծանրութիւն խնամոց և կրթութեան որդւոց ձերոց: Զգոյ՛ լեւուք, մը՛ տայք տեղի ի ձեզ անհաճոյ դիպաց, կենակցութեան ձերոյ քոյքայիչ խնդրոց, որք խռովեն զկեանս ձեր և արկանեն զձեզ և զորդիս ձեր ի պէս պէս թշուառութիւնս:

Յորդորեմ զձեզ նաեւ յատուկ խնամով ուսուցանել որդւոց ձերոց զընիկ բարբառ մեր մայրենի զպատմութիւն Ազգի և եկեղեցւոյ մերոյ զքրիստոնէական կրօն ըստ ոգւոյ Աւետարանի սրբոյ և ըստ ուղղափառ վարդապետութեան եկեղեցւոյ մերոյ Հայաստանեայց, Յամենայն կեանս ձեր և ի պայմանի զդրոշմ, զիրաւունս եկեղեցւոյ մերոյ և Ազգի և զհնութիւնս որ ի նախնեաց մերոց անտի, անայլալ և անկորուստ պահնալիք: Որդիական երախտագիտութեամբ և պատկառոտ հաւատարմութեամբ սիրեցէ՛ք զբաւառաւորար Մայրն ձեր ալեւոր՝ զօրք եկեղեցին Հայաստանեայց: Սիրեալիք զնոյն սէր և ընդ այլ ամենայն ազգային եկեղեցական հաստատութիւնս զնախնական իւրով Հնութեամբ և ի սփռուս աշխարհի ցիր և ցան ելելոյ ժողովուրդեանն Հայոց զԻմիակ կեդրոնն միութեան

և զկապ՝ զՄայր Աթոռն Արարատեան զկաթուղիկէ Սուրբ Էջմիածին, Գիտաստիք յաւէտ, սիրեցեալք իմ ի Տէր՝ պատուական եղբարք և լծակիցք և որդիք Հայոց, զի ի կենացն մերոց անցելոց, այսոքիկ և եթէ մնացեալ են մեզ խառնիս ամուսնեան յանվթար պահպանութիւն գոյութեան եկեղեցւոյ մերոյ և Ազգի և ի պարծանս մեր և ի մխթարութիւն:

Ի վերջոյ յիշեցուցանեմ ձեզ՝ առաջնորդաց և հովուաց, վանահարցք և միաբանական ուխտից, քահանայից և սարկաւագաց և ամենայն սպասաւորաց սրբոյ եկեղեցւոյ զմանաւոր պարտաւորութիւնս ձեր հոգեւորականս:

Եղբարք իմ և լծակիցք ի Բիւտոս և որդիք ի Տէր, ըստ ուխտին ձերոյ, որ առաջի Աստուծոյ հաւատացելոց, և ըստ յօժարական յանձնառութեան՝ նուիրեցէ՛ք զանձինս ձեր ի սպաս պաշտման Տեառն և ի գործ շինութեան եկեղեցւոյ և Ազգի խղճի մտօք և անկեղծաւոր հաւատով, և վաստակեալիք շողկապեալք համերաշխ ոգւով և սիրով եղբայրութեան իրքե ճշմարիտ աշակերտ Գիտաստի, Լուսարո՛ւք զինչ ասէ Տէր Յիսուս և Առաքելան նորա Պօղոս եթէ՝ «Յայսմ գիտասցեն ամենեքեան եթէ իմ աշակերտ էք, զի սիրիցէք զմի մեանս: Յովհաննէս Աւետ. ԺԳ. 35: «Մի անփոյթ առնել զչնորհացդ որ ի քեզ են, որ տուաւ քեզ... ի ձեռնադրութենէ երկրութեան Յայդ խորհեաց և ի գոյն կանխեալիք, զի քո յառաջդիմութիւնք ամենեցուն յայտնի լցին: Ա. Տիմօթէոս Դ. 14 և 15, «Գը լուս պատուիրանին սէր է ի սուրբ սրտէ եւ ի մտաց բարեաց և ի մտաց բարեաց և յանկեղծաւոր հաւատոց: Ա. Տիմօթ. Ա. 5, «Եթէ զլեզուս մարդկան խօսիցիմ... եւ գիտիցեմ զխորհուրդս Զամենայն եւ զամենայն գիտութիւն... եւ սէր ոչ ունիցիմ, ոչինչ օգտիմ: Սէր երկայնամիտ է, քաջ, անայ ոչ յանդգնի, ոչ խնդրէ՛ զիւրն, ոչ գրգռի, ոչ խորհիլ զալ, ոչ խընդայ ընդ անիրաւ այլ խնդրայ ընդ ստուգութիւնս: Ա. Կորնթ. ԺԴ. 2-6 Մի՛ տայք տեղի զայթակղութեան ոչ փարասիրութեամբ եւ ոչ պնծասիրութեամբ, ոչ շռայլութեամբ եւ ոչ ժլատութեամբ, ոչ անարդարութեամբ եւ ոչ աշտուութեամբ, ոչ ագահութեամբ եւ ոչ արծաթսիրութեամբ, զի «արծաթսիրութիւն պատճառ է ամենայն չարաց: ասէ զիւրն այլ եղբրուք մշակ աւաւց ամօթոյ, ԶԶեզ, խոնարհ բարեբէր, անաշու եւ արդարաւսէր: Պակեշտութեամբ կենաց ձերոց և բարեպաշտութեամբ օրինակ լերուք միմեանց եւ ժողովրդեանն Աստուծոյ, զի այսպէս

ասէ Առաքեալն եթէ՝ «Զերկցուն» աշուհեմ աղաչեմ իրեւ երկցակից եւ վկայ շարչարանացն Գիտաստի... Արածեցէ՛ք որ ի ձեզ հօտք է, մի՛ զօշաքաղութեամբ այլ յօժարութեամբ մի՛ ի բրեւ ակամայ այլ կամաւ: մի՛ իրեւ տիրելով վիճակացն, այլ լինել օրինակ հօտինս: Ա. Պետրոս Ի. 1-3, վառեալ ի սէր սրբութեան կրօնից փոյթեալն ոգւով ուսուցէք եւ քարոզեցէք ժողովրդեանն Աստուծոյ զքրիստոնէական բարեպաշտութիւն եւ զկատարելութիւն՝ զհաւատ, զսէր եւ զլոյս՝ զգութ, զողորմութիւն, զեղբայրսիրութիւն եւ զմարդասիրութիւն ուսուցէ՛ք լինել արթունս եւ պարտաճանաչս եւ պարտակատար ըստ յամենայնի, եւ զոր ինչ քարոզէք եւ ուսուցանէք հաւատացելոց, զնոյն ցուցիլք եւ յանձն ձերում ի բովանդակ կեանս ձեր եւ ի կենցաղավարութեան:

Պարտ է ձեզ՝ քահանայիցդ Աստուծոյ եւ սարկաւագաց եւ գալաց՝ հաւատով եւ երկիւղածութեամբ պաշտել զեկեղեցի սուրբ եւ զսեղանն Տեառն, ի ժամու եւ ի տարածամու հասանել ի վերայ եւ անթերի կատարել եւ լցուցանել զհոգեւորական պիտոյս հաւատացելոց եւ մխթարել զնոսս ի վիշտս մարմնաւորս եւ հոգեկանս իրեւ իսկական հայր եւ հովիւ: ի միտ ամէք միշտ զբան գոյն, եթէ՝ «Որ բարոք վերակացու լին/ցին երկցունք, կրկին պատույ արժանի եղեցին: մանաւանդ որ աշխատիցին բանիւ եւ վարդապետութեամբ: Ա. Տիմօթէոս Ե. 17:

Տեսուչք եկեղեցեացն Աստուծոյ, եղբարք իմ սիրելիք, զգոյ՛ լերուք, մի՛ կոչէք զթանձրամիտս եւ զապականեալս բարուք ի պաշտօն սրբութեան եւ ի ծառայութիւն Տեառն եւ հաւատացելոց, վասն զի այնպիսիքն զԱստուած, զպաշտօն սուրբ եւ զհաւատացեալս միանգամայն անարգեն եւ արհամարհեն: Գայթակեցուցանեն եւ զժողովուրդ Տեառն եւ ուժացուցանեն իսկ զնոսս յեկեղեցւոյ անտի Աստուծոյ եւ ի Բիւտոս տոնեական բարեպաշտութենէ: Արկանեն ընդ ծանր պատասխանատուութեամբ առաջի Աստուծոյ եւ հոգեւոր իշխանութեան եկեղեցւոյ զայնոսիկ, որք ձեռն դնեն յայնպիսեաց վերայ: Լուսարո՛ւք զինչ գիւրն ասէ, «Զեռս վաղլաւիկ յուրք վերայ մի՛ դն/ցես եւ մի՛ կցորդ լինիցիս մեզ: ց օտարաց: զսնն ի սուրբ պահեալիք: Ա. Տիմօթ. Ե. 22:

Հուսկ ապա սիրեցեալք իմ ի Տէր՝ սրբասուէր պաշտօ եայլ Սըրբոյ Եկեղեցւոյ եւ պատուական ժողովուրդ Հայոց, աղօթեցուք հանապազ՝ ես վասն ձեր եւ զու վասն իմ, եւ ասացուք ամենեքեան միաբանութեամբ ընդ սաղ-

մասնաւորապէս Գաւաթի և Չորրորդ
ձեռնաց մերոց ուղիղ արա՛ր մեզ
Տէ՛ր, եւ զորոքս ձեռնաց մերոց
յաջողեա՛ր մեզ»։ Ամէն։

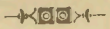
ՄԱՏԹԵՈՍ Բ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Տուաւ կողմակս յամի շնորհաց
Փրկչին 1909ի 24 Սեպտեմբերի
եւ ըստ տօմորիս ՌՅԻԹ.

ի Հայրապետութեան մերում Ա.
ամի յԱրարատեան Մայր Աթոռ
Ս. Էջմիածնի.

ի Վաղարշապատ Թիւ 1

ԲՈՂՈՔԻ ԴԵՍ



Ռուսահայոց նշանաւոր գրագէտ Լեօն
«Հորիզոն» քերթին մէջ կը կարդային
եւեւայ յորումը որ կոմս քոյոյ մըն
ե Դաշնակորսիս ստիպման հակառակ
մերկանքին դէմ, ու անցեալ ամսոյ մէջ
եղի ունեցաւ Բերայի եկեղեցւոյն մէջ
«Պոլիս Բերայի Ս. Նորորդութեան
եկեղեցին միտինգ կազմելով մեր տաճ-
կանայ եղբայրները բարձրացրել են ի-
րենց եղբայրական ձայնը բողոքելու
կողմանում կատարեալ բանտարկու-
թիւնների համար»։ Եւ ամէնք համարե-
լով հաւածանք հայ ցեղի դէմ, եւ մանք
մնացել ենք ցաւի մէջ։

Եւ ո՛րք է ցաւը՝ էն, որ մանք ուռ-
սահայերս, այժմ շնորհալու երախ-
տապարտ լինելու փոխարէն ստիպւած
ենք էսպէս պատասխանելու նրանց
եղբայրական ցոյցներին։

Պոլսահայ միտինգը եղբայրներս
ազատում ենք ազատեցէք մեզ ձեռք
բարակաւ զգացմանքների էղբան
բունն արտայայտութիւնից։ Դուք,
անշուշտ, լսել էք, որ միտինգներ են
անում ու բողոքում Հայրի վրայ կա-
տարած բռնութեան դէմ, լայն էղ մի
տինգները լինում ուրիշ երկիրներում
եւ բացառապէս Տաճկաստանի դէմ, որ
հաւածում է ձեռք էղպէս է եղբոր մըն-
չեւ ձեռք էղպէս միտինգը։ Եւ հէնց
այժմ էլ մենք Ռուսաստանում զեռ-
չենք վերջացրել ձեռքում եղած կոտո-
րածները եւ թաղանթները օգտին
սկսած հանգանակութիւնը, իսկ զորք
արդէն էղբան էղ ձեռք եղբայրական
որ մեռացել էք միտինգում եւ ձեռք,
եւ մեր պատմութիւնը նոյն իսկ մի-
չեւ ձեռք միտինգի օլը, ձեռք իսկ եղ-
բայրներ, ժողովրդները պատմութիւն-
ները պրոսկլամատի (սինէմաթոգրաֆ)
պատկերներ չեն, որ յանկարծ մի
պատկերն էն կողմը չպրտես, միւսը
դնես տեղն ու հիմնես։ Ո՞վ էս տեսակ
ֆոկլորների հաւատում է, ի հարկէ նա
չատ հէշտ կ'ընչանկանայ ու սիտինգ-
ներ էլ կ'անի ձեռք տեսելու, իսկ ձեռք
ները ընդունակ են միայն հարեցնելու
եւ հարթած զրուցելն է մարդուն հա-
մար, եւ մասաւանդ մի ժողովրդի հա-
մար, որ էղբան կարիք ունի զգաստ
զինելու։

Դալով կողմանում եղած բանտար-
կութիւններին, որքան էղ նրանք շատ
լինեն եւ անմեղ ու անտեղի, պէտք
է որոշել նրանց բնաւորութիւնը եւ
երբէք չըփոխել ու չաւանդել հայա-
մանք Հայ ցեղի դէմ։ Ուրիշ բան են
ժողովուրդները, ուրիշ բան յեղափո-
խութիւնը, որ ոչ էս ժողովուրդներն
է, ոչ էն։ Արդ' ի՞նք մէջ էլ սրա նրա
վրայ կասկած են տանում, թէ պաթ-
կանում են էս կամ էն յեղափոխական
ծրագիր ունեցող կուսակցութեանը եւ
խուզարկում են ու բանաւորում։ Եւ
որովհետեւ թիւք էղպէս ընդհանու-

նեքի ժամանակ ինքնապաշտպանու-
թեան գործի հետ Դաշնակցութեան ա-
նունը շատ տարածւեց ժողովրդի մէջ,
էղ պատճառով էլ այժմ կասկածում
ու բանտարկում են շատերին, յեղա-
փոխական համարելով։ Անկասկած էս
բոլոր թիւք ինքնագոյնները կ'պար-
գեն, կ'անց'ին ու կ'մեռաց'են, բայց
մի մեծ բան կայ, որ չպէտք է էղպէս
չփոխել սրա հետ. դա զգալի լաւ յա-
րաբերութիւնն է, որ հիմնւած է դա-
րերի պատմութեան վրայ։ Էղ պատ-
մութիւնը չի փոխուել, եւ
պատմութիւնը էղպէս հէշտ չի փոխ-
ուում։ Տաճկաստանում կամ Պարսկաս-
տանում եթէ լաւ դրութիւն է ստեղ-
ծւում, շատ լաւ է, եւ, երանի, ա-
ւելի լաւ լինի։ Սակայն ոչ մի կող-
մակի հանգամանք եւ ոչ մի ժամանակ
կաւոր խառնակ զրոյթիւն չպէտք է
մեզ զարձնի ապերախտ Ռուսաստանի
տեղեւ էն (այն) խաղաղութեան ու
բարիքի դէմ, որ մենք վայելել ենք յը-
րա հովանու տակ, եւ ոչ էլ Ռուսաս-
տանին մոռացնել տայ էն սէրն ու հա-
մակրանքը, որ մենք ունեցել ենք զէ-
պի նրան եւ որով փարել ենք նրա
զրոյթիւնը։

Էսպէս է ստում ձեռք միւսը էն (այն)
բանասկանչներից որոնց անունով
զուր Ռուսաստանի դէմ բողոքում էք
սահմանադրական Տաճկաստանից։

Թ. ԹԻՄԱՆԵԱՆ

Հորիզոն, Ապրիլ 6.

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եկաւ իրենտարէն ծանօթ բարեգործ
Միքայէլ Կարասուլեան ի այրի տիկինը
Մանտիկ Տիւրուհի Կարասուլեան մարտ
30, ն շուտաւ ներկայանալով հաստա-
տեր է մէջ նոր կտակը, որով կը կը-
տակէ իր 70,000 ռուպլի արժող տունը
ժական գոյքերը Կ. Պոլսոյ Հայոց Պատ-
րիարքարանին, Հայաստանի կամ կի-
րկիկոյ մէջ իր անունով վարժարան մը
հիմնելու համար, իր մահէն յետոյ։

—Ռուսահայ եկեղեցականութիւնն
ալ խառն կը բողոքէ եկեղեցիները մի
թիւնի եւս լատկացուելու դէմ։ Մշակի
մէջ կը կարգանք հետեւեալը.
«Միւր ստացանք հրատարակութեան
համար Շուշու հայ քահանայութեան
կողմից մի բողոք՝ որին ստորագրել
են Բենիկ վարդապետը, Վահան վար-
դապետը եւ 13 քահանաներ։ Այդ բո-
ղոքով Շուշու հոգեւորականութիւնը
ազդու կ'ընկնէ բողոքում է իմանալ
Հայոց Կաթողիկոսի եւ հայ ժողովրդի
առաջ Կ. Պոլսի հայոց պատրիարք Դուր-
եան սրբազանի եւ խառն ժողովի ու
ազգային երեսփոխանական ժողովի
որոշման դէմ՝ կեղեցի ելում միտինգ-
ներ սարքելու թոյլտուութեան պատ-
ճառով։ Բողոքը զրկւած է շատ կծու
ոճով եւ զառնացած օրտա՛վ եւ յամ-
նայն զէպս ցոյց է տալիս ուսումնայ
հոգեւորականութեան մի մասի տրա-
մաղրութիւնը։ Շատ հասկանալի է
հոգեւորականութեան բողոքը, եւ մենք
չատ բնական ենք գտնում այդ. բայց
մեզ թւում է, որ նա զրկւած է շատ
զայրացկոտ եւ կողմնակալ ոգով։ Մենք
երբէք չենք կարող համաձայնել այն
մտքի հետ, թէ Դուրեան պատրիարքը
թոյլատրել է կազմել խուժանագետա-
կան միտինգներ եկեղեցիներում։ Նա
մեղաւոր չէ, եթէ խուժանագետները
ի շարն են գոյժ դրել եկեղեցիներում
ժողով գումարելու թոյլտուութիւնը եւ
անցել են կորէկտութեան եւ պար-
տաճանաւորութեան սահմաններից։

—ԿՈՎԿԱՍԻ մէջ խուզարկութիւն-

ները կը շարունակուին։ Ագուլիսի
մէջ խուզարկութիւններ կատարելով
ձեռքարկեցին քանի մը ծանօթ Հայեր,
նոյնպէս ապրիլ 4ին Ագուլիսի Բա-
ղաթիկ գիւղի Գէորգեան վարժարանի
ուսուցչէն տունը խուզարկելով, ձեռք
բախտեցին Ս. Փարմեանը։

—ԵՐԵՒԱՆէն կը գրել թէ Մարտ
31ին 30 քաղաքական յանցանորներ
բանտէն արձակուած են, տարի մը
բանտը մնալէ յետոյ։ Բայց հետեւեալ
դիւրեք կրկին խուզարկութիւն կա-
տարուեք է զանազան տուններում մէջ
եւ ձեռքարկուեք են 2 կին եւ 3 ե-
րեքամարդ։

—Մեր նախորդ թուով հազորդած
էինք իշխան Ալեքեանդր Այսէնեան
Բենթութեանի սպանութիւնը։ Հայագրի
իշխանաւորը իր կուսուածին մէջ սպան-
ւուեք է եւ իր թիկնապաշտ ծանա-
պէս վրեւտուեք։ Մշակ հեւեալ
ծանօթութիւնները կուտայ։

«Սրբապատրիարք իշխան Բենթութեանի
սյո տրագիկական մահը անկեղծ վիշո-
պէտք է պատճառէ նրան ճանաչողնե-
րին։ Համալսարանական կրթութիւն
ստացած, աղբիւ ձգտումներով լցված
մի համոստ եւ զգայուն երիտասարդ
անհետանում է ասպարէզից շարագործ
աւագակների ձեռքով այն օգէնին, երբ
նա ուղը նոր էր դրել հասարակական
գործունէութեան ասպարէզի վրա, երբ
նրա վրա բաւական մեծ յոյսեր կային
զրկւած, Հանգուցեալն եղաւ թիֆլիսի
կանանց բարձր մասնաւոր կուրսիի
հիմնադիրներից միւր եւ մեծ նուաշով
կուսել էր այդ գործին։ Տրագիկական
մահվան մարմամասնութիւնները դեռ
յայտնի չեն»։

—Կովկասի մէջ ալ բողոքը ձայնեք
բարձրանալ սկսած։ Պոլսոյ Ազգ. Ժա-
ղովոյ երեսփոխաններուն դէմ գալ-
նակցական խուլիգաններու գործած
վայրագութեանց դէմ։ Բողոքողները
կաւելցնեն, «ցաւալի է, որ մաքր եւ
զրի մարդկանց հետ բռնեցնելով են
իրանց հաշիւը մաքրում»։

—Սուխումի գաւառին Գուրպաշէ
գիւղին եկեղեցւոյն մէջ մարտ 21ին
խառնական ներկայացում տուեք են
ծանօթ խմբակի մարդիկ։ Առաջնոր-
դաւանի գործակալը այս լուրը ստեղ-
ւով, կրէ Մշակ. «չտապւմ է նոյն
գիւղը, տեսնում է սեղանի վեճաբար
վերջում, եկեղեցւում աթոռներ շար-
ված, սեղանի վրայ լիժանատոյի դա-
տարկ շիւք թափփված»։

Գործակալը տեսնելով այս բաները,
անմիջապէս ոստիկանագետին լուր
կուտայ եւ Առաջնորդին՝ սա ալ վեճ.
Կաթողիկոսին կը հեռագրէ. եւ հրա-
ման կատարելով խառն արգելելու եւ
յանցաւորները պատժել տալու, կա-
ռավարիչը բանտարկւած է իսկու՛ն-
նարկ ողող Սաբրեկեանը որ Գե-
որգեան ձէմարանի սանրեղէն է եկել.
Առաջնորդ Գաբրիէլ արքեպիսկոպոս
է նահանգային դատարանի քրոյուրո-
րին յանցաւորները պատժելու խղի-
նով։ Գիւղացիները երկու մասի են
բաժնուեք։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՍԱՍՆՈՑ ՆՊԱՍՏ

Սասնոյ գիւղերուն մէջ վարժարան-
ներ բանաւորաւ առաջադրութիւն քանց-
եալ օր տեղւոյս եկեղեցւոյն մէջ կա-
տարուած ժողովրդական խորհրդա-
ցութիւնը իր ուշադրաւ կողմէր ու-
նեցած։ Անդրաբիկ բացառելով Սաս-
նոյ գիւղերուն թշուառ ու չքաւ ք-
ղիակը, ներկաները սկզբունք վ հա-

մաճայնեց Սասնոյ մէկ քանի գիւ-
ղերուն մէջ վարժարաններ հաստատ-
ման աջակցելու։ Նի, թապէս, Բայց
այդ աջակցութեան եղանակը ճշդելու
մասին կա, ծիք' երբ ճիշդաւորեցան
այսպէս. նշող, արիւր շուրջ հաւաքուած
ղաշնակցական եր կը պնդէին Սասնոյ
կրթական գործին նուիրեալ ցատ բն-
կերտ թիւն մը կաղմելու. Իսկ կուսակ-
ցական նկատումներէ զերծ եւ գործին
օգտակար թիւներ միայն իրենց տե-
սակէտ ունեցող մ.կ քանիներ պէտք
չը տեսան զոտ ընկերութեան մը, այլ
առաջարկեցին կամ Մրացեալ Ընկերու-
թեան եւ կամ Հ. Բարեգործ. Ընդհ.
Միութեան մասնաճիւղ մը հաստատելու,
պաւաւաւ օր այս մասնաճիւղէն կե-
ղրուն դրկուելով գոմարներով Սասնոյ
մէջ վարժարաններ բացուին։ Այս շատ
բանաւոր առաջարկը զաշակցականնե-
րուն աւելածոյ թուեցաւ, բայց չի գր-
ծողովուրդը համակրալից արտայայ-
տութիւնները բացուին։ Աստի եթէ աճէ
(որոնց 4-5ը զաշակցական) մասնա-
ժողով մը կը կազմուեցաւ խորհրդը ու-
սումները եւ արդիւնքը ուրիշ
հաւաքումի մը մէջ պաշտպանու-
տանով։

Ժողովրդական այս խորհրդակցու-
թեան արդիւնք՝ որ Մրացեալ կամ
Բարեգործ. Ընկերութեանց մասնաճիւղ
մը հաստատուելու որոշման յանգիւ-
րնովը ստացաւ, վիճում կը չկատն
ղաշնակցականը, քանի որ իրենցմէ
չատերուն նպատակն է այդ երկու
ընկերութեանց տարածման արգելք
ըլլալ ա՛յ ի՛նչպէս հանգուցեալն ու
մասնաճիւղերու հաստատումն։ Ա.

—Երեւոյթի Երեսփոխանական
ազարակը իբր մահալու զրաւելով կա-
ռավարութիւնը բանտիւնը որոշած
էր։ Ս Պատրիարքը զատականնախա-
բարիս բողոքեց այդ անարդարութեան
դէմ։

Մահալու պատուական խալ եթէ
կատարուի թիւնը այդ աշարակը վերջ-
նականապէս զրաւելու, ա՛յ ձեռք մը
նրին ա՛յ ձեռք գործողութիւնը սկիզ-
բը պիտի կազմէ, կրէ Բիւզանդիոն,
բողոք վանքապատկան եւ եկեղեցա-
պատկան հոգեւոր գրաւումն։

—Առանայի կոսակալը արգելի է
տեղւոյն Հայերուն սգահաղէս կատա-
րել անցեալ տարուան նահատակներն.
ի յիշատակ։

—Վիշիս Հորիզոն ազատական օրա-
թերթը խմբագրականով մը կը պա-
խարակէ Կ. Պոլսոյ կուսակցականները,
եկեղեցւոյն մէջ միթիւն կազմինուն
աւար, եւ կը պահանջէ որ Հայ եկե-
ղեցւոյնը քաղաքական ցոյցի վայր
չի համարուին։

—Անթրիկայի Յաւրը քաղաքին մէջ
Ս. Լ. Նասուրի շանուն եկեղեցի մը
չինուեցաւ որուն օծումը կատարուե-
ցաւ ամսոյս 17ին Սարաճեան Արքեպի-
սականութեամբ։

—Հայ Հոռմէականաց Ողբ. Ժողովը
եւ Սոյոքը Կ. Պատրիարքը բնաւոր Ա-
տանայի սոսընդ թերգեան եպիսկո-
պոսը։ Այս եկեղեցականը արդէն ար-
ժանաւորագրին ընտրիլին էր ազգային
զգացում կրող բոլոր հայ կաթողիկե-
րուն։

ԲԱԶՄԱՎԷՊ

Ազգային, Բանասիրական, Գրական
Պատմական Կենսագրական ախաթերթ
Բ. Ժնեգին տարեկան 10 ֆր.
Հասցէ՝ Խմբ. «Բազմալիկ»
Ս. Ղազար (Թաթիս) Վենետիկ

Հ Ա Վ Ա Տ Ի Ս Ա Թ

ԹԻԻԻՐՔԻՒՆ

Արնաժողովը ընդունեց Էլան տեղամ իթմէքտէ իսէտէ, Բաշա- նիք պողաղընտան վէ Լէքինակ տէրէսինտէն Արնաժողով տարւորը գաշմըլ օլտըղընտան, պողաղըլար Մօրաժանըն շիմալի օրմանլարընա չէքիլմիշէր տիր, Շիմտի Գօման- տան Շէվքէթ Տուրկուտ բաշա օր- տուսը իլէ պէրապէր Մօրվայա իլէրլէմէքտէ տիր, Օրտուըն սօլ գօլու Օսման բաշանըն գօմանտա- սը ալթընտա օլարագ, Կօրնէայա կիրմիշ վէ պիր թագըմ քէօյլէրի խարագ իթմըլ տիր, Ֆիսգաթ օ- րայարտա տալի գալկա տեղամ իտէյօր, ասըլար շարքա չէքիլի- յօրլար, Սըրպ սինօրընտա Բու- չուլի պողաղընտը թօրլանմըլ օ- լան Արնաժողովար Բաշանիկին ալընմասընը տուլմարընտա քէնտիլէրի տալի տաղըլմըլար տըր, Թօր տարպէլէրինտէն Կա- նան քէօյլէրին էհալիսի գարը, զըղսն ֆիյղան ու ֆիզան իլէ տաղլարա վէ թարլարարա գօշ- մօլաղար տըր:

Նամտար Արնաժողով գահրաման իսա Պօլէթինաղըն 10,000 քիշի իլէ Միթրօվիցա իւզէրինէ հիւ- ճու իտէճէկինտէն գօրգուլիյօր, զիրա Միթրօվիցտոտ եալընը 300 ասքէր պուլունուպ, քիւլի- յէթիլ մուհիմաթը հարպիէ մէվ- ճուտ ըմըլ:

Կիլանտա բէք գալի մէվգըլար թուլմուշ օլան վէ պիր գաշ կիւն զարֆընտա 50,000 թիւֆէքի թօր լամագ թէհտիտինտէ պուլունան իտրիս Սէֆէրին տալի տաժաւ- րը իլէ պէրապէր կէրի չէքիլ- տիկի մուճիպի թաճուպ տըր, պիր րէվայէթէ կէօրէ Իտրիս Սէ- ֆէր վուրուլմուշ:

Գօսօվա վալիսին թէլէկրաթը իւզըն, Բրիշթինտա, Բրիշթէնտ- տէ, Իրէքտէ վէ Գօլգան տէլէնտէ ասայիշ պէրքէմալ ըմըլ:

Շէվքէթ Տուրկուտ բաշանըն րաբօրթընա պինտէն՝ Բաշանիք գալլասընտա 3 զապիթ վէ 2է ասքէր էօլմիշ վէ 5 զապիթ վէ 89 ասքէր եարէլէնմիշ՝ ասըլար- տան էօլէն վէ եարէլէնէնէր 500 քիշի իմիշ:

Արնաժողով մէպուլարը տըրլար իլէ սուլ՝ միւզէքէրէսի իշիւն պիր գօմիսին եօլլանըլմասընը Բարլմանտա իտտա Իթտիլէր վիւլէլա գարըլ կէլտի իթթիհատ մէպուլարը սուլը կիւնիւ քէնտի պէյիլիքինտէ միւզէքէրէսի իտէ- րէք, վիւլէլայա գուլէթ վէր- մէք վէ սուլ՝ Գօլիսիօնը եօլլա- մագ թէլքիֆինի րէտտ էլլէմէք իշիւն գարար վէրմիշէն տիր, Շու- հալտէ Ալնալուտ, Երրն թալէի սիլուհ Գօլվիթի իլէ թաճաթ օ- լաննապ, եսնի սօլթտա գա- լանըն ճանը չըգաճագ տըր:

Աճէմիստան գաշմըլ օլան Բիւրտ պէյլէրի Օսմանը տէվլէ- թինէ սատըգ պուլընմագ վատ իթմիշ օլարագ՝ Թիւրքիայա ալ- տէթ իտէճէքէր տիր:

Մէճիլի Մէպուլան Սուլթան- լարըն տաժալարընա թախսիս օլունան մաշաթը էքսէրիյէթի արա իլէ րէտտ իթտիկինտէն մա- լիլէ նաղըրը ճալիտ պէյ խըրս տուլարագ, իսթիֆասընը վէրտի իսէտէ՝ Սատրաղամ Հագգը բաշա գապուլ իթմէյուպ, ճալիտ պէյէ իքթիֆա վէրիլմէսինի վէ աքսի հալտէ պիւլիւն գապիլէնին իս- թիֆա իտէճէկինի Ահմէտ Բիզա պէյէ իսթար էլլէտի իթթիհատ ֆըրգասը իսէ գապիլէնի տիւշիւր- մէմէք իշիւն՝ 4.5 կիւն էէվէլ վէրտիկի գարարընը պողմայա վէ տամա պէյլէրին մաշալա- րընը գապուլ իթմէկէ մէճպուր օլաճագ կէօրիւնիյօր:

Ապտիւլ Համիտին Տէօյլէ Պանգ տա օլան պիր միլիոն լիբասընը ալմագ իշիւն Պէրլին մահքէմէ- սինտէ տալա աշըլմըլ ըտըլ Մահ- քէմէ պու տալալը րէտտ իթմիշ շու սէպէպլէ քի՝ Համիտ շիմտի ճէպը ալթընտա բարասընը կէրի իսթիյօր, Մահքէմէնի պու գա- րարընը Թիւրքիա իսթինաթի ի տէճէք տիր:

Կիրիտ մէպուլարըն վէ մէ- մուրլարըն Եունան զըրալը նա- մընա եէմէն իթմէլէրինէ գարըլ Պապը Ալինին սօն նօթասը իւզէ- րինէ՝ համի տէվլէթլէր Կիրիտէ պիր գաշ հարպ վաբօրը եօլլա- յուպ, Կիրիտիլէրի Սուլթանըն հուզուգը հիւքիւլարանիսին թանը մայա իճպար իթմէք իշիւն գա- րար վէրմիշէր տիր:

Նէտի եաշընտա օլան Պատրիկ Հանէսեանը մէքթէպտէն չալուպ 500 լիբա ալտըգտան սօնրա թէսլիմ իտէն էրմէնի հայտուտ- լարըն իքիսի գաշմըլ, ֆագաթ տիկէր շէրիքլէրի թուլթուլմուշ սլարագ, մուհաքէմէլէրի տիվանը հարպ հուզուրընտա պու հաթթա իճրա օլունաճագ աըր:

Սապահ Եալիյօրքի՝ պաշգա չօճուգլարտէ աշըրմագ իշիւն էշլասըր մէճհուլէ պիր գաշ մէք- թէպլէրէ կիտուպ, չօճուգ ալմագ թէճիւպէսինտէ պուլունուրլար ըմըլ, ֆագաթ մէքթէպ նաղըր- լարը պու իսուսուտա րէք տըր գաթըլը տալլանմայա պաշալմըլ րար:

ԱՃԷՄԻՍՏԱՆ

Ուրմիտան ապրիլ 12 թա- րիսլէ շէօյլէ եաղըլմըլ տըր, Պու- րանըն աշվալը րէքաղըր տըր, ա- ճէմ հիւքիւլմէթի եալընըլ նամէն մէվճուտ տըր, Ուրմիտ էյալէթի- նին աճէմ արաղիսինի իշլալ իթ- միշ օլան թիւրք տօքէրլէրինին զօմանտանլարը տոլի էմիլիէթ վէ տալիլիւն մուհաթագասը ի- շիւն հիշ պիր իտէպիր էլէ ալ

մայօրլար, Եէրլի միւսլիմանլար աշըգտան խրիսթիանլարա գարըլ խասիմանէ տալլանիյօրլար, պա իսուսու օրթօտօք Սիւրիալլարա (Ասորի) գարըլ, Բիւրալէր կիճէ- լէրի խրիսթիան քէօյլէրինէ պիւ հիւճու չալուպ չըրմագտա վէ գարըլար գաշըրուպ ճէպրէն միւսլիման իթմէքտէ տիրլէր, Պունտան 3 հաթթա էվվէլ գա- չըրըլան գըլ՝ րուս գօնսօլուըն թալէպի խիւաթընա օլարագ էլան կէրի կէթրիլմէմիշ տիր, Ճիվարտաքի խրիսթիանլար հէր կիւն պէօլիլէլլուրա հիպիլէնէ վէ գօնսօլուհանէսինէ կիտուպ, հի- մայլէրինէ իլթիճա իտէյօրլար, էկէր Բուսիա վէ ինկիլթէրա թա- րաֆընտան իճրալ թէէսի օլաղ իսէ, նէ՝ ասայիշվէ նէ ալմիլէթ հասըլ օլապիլիւր վէ նէ տէ խրիս- թիանլարըն հալ ու հայաթը թէէմին օլունուր:

Րաշտտա հիւքիւլմէք է գարըլ պիր իսթիլալ գալտըրմագ իշիւն էվլէր վէ տիւքեանլար եագմագ իսթէյէն պիր թագըմ ֆէստա- ճըլար թուլթուլմուշ տըր, Մահ- պուսա ալթըլանլարըն չօղը տը- չարըլ ըմըլ պուլար կէօնա իս- թիլար չըգարուպտէ էճնէպի տէվլէթլէրին միւտալէլէսինէ մահալ վէրմէք իսթէրլէր ի- միշ:

Արտապիլ վալիօի պիլտիւր- միշ տիրքի ալիլէն թէքար Ծահսէվան գապիլէլէրինէ գարըլ կէօնտէրիլմիշ օլան Եիւրեմ Ծահ- սէվանլարըն գուլվէթինի թէք- միլէն գըրալ վէ գաշըրտը վէ քէնտի օրօուտը իլէ իլէրլէյօր:

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Բաղկալիա միւնասիպէթի իլէ 2ար ֆէրտինանտ հաղթէթլէրի վէ միսիսթէրլէրտէն պիր գաշը Բիւլա մանաթըրընա կիթմիշէր տիր, Վէլիահտ Բրէնս Պօրիս վէ Բրէնս Գիրիլ բաղկալիայը կէշիւր մէք իշիւն 2ամգօրուտաքի սէրա- յա կիթտիլէր:

Թրնօվա գաղասընտա Լօյլէ քէօյլինտէ պուլընան պարուլթ ֆագրիգասընտա էճալար ալթէշ ալարագ, ֆագրիգա պէր հալա օլմուշ վէ օրառա պուլընան իրիս թօ Սլալով նամ կէնճին ճէսէտի 70 մէթրօ իրաղա ալթըլմըլ:

Պու սէնէ չըմէնտըֆէրլէր ինչասը իշիւն՝ հիւքիւլմէթին ֆէվ- գէլատէ պիւտճէսի 34,317,570 ֆրանքա պալիլ իսթիլմիշ տիր:

Ապրիլ 20 տէ պուլկար իս- թիլալըն սէնէի տէվրիյէսի օլ- մագ միւնասիպէթի իլէ՝ Սօֆիա- տա էսիլ գօմիթէլէր թարաֆըն- տան շէնիլկիլէր իտիլտի վէ իս- թիլալտա վուրուլանլար իշիւն Հոգեհանգիտտ այնը իճրա օլուն- տու:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

1907 օգոստ. 13 թուականա եւ 202 429 թուահամար տեղակաւ վառ- նայի նամակատան խնայողական սըն- տուկին յաճնուած 1300 ֆր. ըր Խի- զանցի Դաղար Պեթրիսանի անուան արձադրուած է, զը մնայ թաղ. Խորհուրդոյս մօտ միշիւն երեք ամիս Միշիւն աղ պայմանաժամուն լրանալը եթէ ու իշ անհատ մը այդ գոմարին իրն ըլլալը անթերի փաստերով կա- րող չըլլալ հաստատել, Խորհուրդօ պի- տի յաճնէ զայն սյն Դաղար Պետրիս- եանին որ արդէն վառնա կը գտնուի՝ Այդ պայմանաժամ լրանալէ յետո ըլլալիք գիմուլներու հանդէպ խորհուրդս ինքզինք պատասխանատու չի նկատեր թաղ. Խորհուրդ վառնայի (կնիք)

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

«Իրաւունք» ի խմբագրա- տունէն կարելի է ստանալ Հետեւեալ գիրքերը՝
ՂԱՐԻՊ ԱԽՊԷՐ գին 1. ֆր
ԱԶԱՏ ԵՐԳԱՐԱՆ » 1. »
ԹԻԱՊԱՐՏ Ա. հատոր » 1.50 »
ԹԻԱՊԱՐՏ Բ. » 2.50 »
ԿԱՐՄԻՐ ԺԱՄՈՒՅ » 1.10 »
ԻՐԱՌՈՒՆՔԻ հաւաքածոյ մէկ տարուանը 12 ֆր.

ԱԶԳ

Ազգային, Դրական եւ Քաղաքական հարցերով զբաղող այս մեծածաւա- յաքաթաթերթը կը հրատարակուի Ա. մերկիյի Պօթօն քաղաքին մէջ տա- րեկաւ բաժնագինն է 22 ֆր. կանխիկ հասցէն Խմբագրութիւն Ազգայնագրոյ 18 Պեշ Խր, ՊՕՍԹՕՆ ՄԵՍ.

Издатель: X Курбетянъ
Ծպարան «Իրաւունք» Վանա

ՏՊԱՐԱՆ «ԻՐԱՌՈՒՆՔ»
ԱԸ ՏՊԱՐԱՌՈՒՆ ՄԱՐԱՌՈՒՆ ԵՒ ՉՈՒՄԱՌՈՒՆ ԳԻՆԵՐՈՎ
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱՆ ԳՈՐԾԵՐ
Հարսանեկան հրաւիրագիր, Այցատու, Նամակազուլիս, Պահարան
Պարսամուրհակ, Հաւուկիւրդիւր և ուրիշ գործեր
Հայերէն, Պաշկալիւրէն և Փրանսիկի
Մեկ զիմողներու ճաշակին գոհացում տալու համար Ծպարանս իր
տրամադրութեան տակ ունի ամէնալիւրջին սխտէմի
գործիքներ և անոնք
ԾԱՆՁՆԱՐԱՌՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒՆ ԿԱՆԱԿԱԶԱՐՈՎ ՄԸ